

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Прикладної біології, розведення та генетики тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Руслан КОНОНЕНКО

"__" _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

прикладної біології, розведення та

генетики тварин

Протокол №__ від "__" _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Сергій РУБАН

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Кінологія»

_____ Микола СЕБА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПОРІВНЯЛЬНА КІНОЛОГІЯ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н2 Тваринництво

Освітня програма Кінологія

Факультет Тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: Сергій РУБАН, доктор с.-г.наук, професор,., Тамара ЛИТВИНЕНКО

кандидат, с.-г. наук, доцент

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Порівняльна кінологія є обов'язковою складовою освітньої програми з кінології для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю Н2 Тваринництво, що спрямована на поглиблення знань про особливості та різновиди службових собак у різних країнах та культурах. У рамках курсу вивчаються історичні та культурологічні аспекти використання собак у різних регіонах світу, порівнюється структура та функціональні особливості різних порід службових собак, а також аналізуються методи підготовки та управління їхньою діяльністю. Значна увага приділяється аналізу організаційних та управлінських аспектів роботи кінологічних підрозділів, з урахуванням особливостей застосування службових собак у різних сферах діяльності, таких як правоохоронна, пошуково-рятувальна та інша. Вивчення дисципліни сприяє формуванню системного розуміння міжнародних стандартів та практик у кінології, що є необхідною передумовою для ефективної організації та координації роботи кінологічних підрозділів у сучасних умовах. Здобуті знання мають прикладне значення для підготовки фахівців, здатних організовувати та координувати заходи з підготовки службових собак та застосовувати їх у різних сферах діяльності.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н2 Тваринництво
Освітня програма	Кінологія
Факультет/ННІ	Тваринництва та водних біоресурсів

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	3
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Є
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Лабораторні роботи	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета дисципліни полягає у формуванні у студентів системних знань про особливості порівняльного аналізу різних порід собак, їхніх службових та робочих якостей, а також навичок організації та управління кінологічними заходами з урахуванням специфіки застосування службових собак у різних сферах діяльності.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Порівняльна кінологія» (за їх наявності) ОК5 Наукова діяльність у тваринництві, ОК6 Міжнародні стандарти та класифікації порід

Набуття компетентностей

СК13 — Здатність організувати та координувати заходи з підготовки собак до службового використання.

СК14 — Здатність практично застосувати базові знання з управління та організації діяльності кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.

Програмні результати навчання

ПРН11 — Розробляти та реалізовувати заходи селекційно-плеємної роботи у кінологічних організаціях, проводити експертизу собак за екстер'єром та робочими якостями; використовувати генетичні параметри собак для розробки моделей відтворення нових генерацій.

ПРН12 — Проектувати та організувати технологічні процеси вирощування, утримання та відтворення собак у державних та приватних організаціях та контролювати їх безпечність та якість.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Загальні законодавчі та організаційні засади порівняльної кінології												
Тема 1. Нормативно-правові акти у сфері порівняльної кінології	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Стандарти та стандартизація у порівняльній кінології	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Структура та функції державних кінологічних служб	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Структура та функції приватних кінологічних організацій	2	2	-	-	12	16	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Правовий статус та обов'язки кінологічних підрозділів	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	10	10	0	0	28	48	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Поведінкові особливості та адаптація собак до службового використання												
Тема 1. Вивчення поведінкових характеристик собак та їх роль у службовій діяльності	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Механізми формування робочих якостей у собак	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Методи оцінки темпераменту, слухняності та навченості собак	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Психологічні тести та спостереження у визначенні робочих якостей собак	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Процеси адаптації собак до умов службової експлуатації	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	10	10	0	0	12	32	-	-	-	-	-	-
Модуль 3. Моделювання поведінкових реакцій та навичок службових собак у різних умовах експлуатації												
Тема 1. Моделі поведінкових реакцій собак на подразники	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 2. Механізми формування навичок у службових собак	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Методи тренінгу та дресирування службових собак	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Обробка поведінки службових собак за допомогою методів корекції	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Застосування сучасних підходів до моделювання поведінки собак	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 3	10	10	0	0	20	40	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	30	0	0	90	150	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Нормативно-правові акти у сфері порівняльної кінології	2
2	Тема 2. Стандарти та стандартизація у порівняльній кінології	2
3	Тема 3. Структура та функції державних кінологічних служб	2
4	Тема 4. Структура та функції приватних кінологічних організацій	2
5	Тема 5. Правовий статус та обов'язки кінологічних підрозділів	2
6	Тема 6. Вивчення поведінкових характеристик собак та їх роль у службовій діяльності	2
7	Тема 7. Механізми формування робочих якостей у собак	2
8	Тема 8. Методи оцінки темпераменту, слухняності та навченості собак	2
9	Тема 9. Психологічні тести та спостереження у визначенні робочих якостей собак	2
10	Тема 10. Процеси адаптації собак до умов службової експлуатації	2
11	Тема 11. Моделі поведінкових реакцій собак на подразники	2
12	Тема 12. Механізми формування навичок у службових собак	2
13	Тема 13. Методи тренінгу та дресирування службових собак	2
14	Тема 14. Обробка поведінки службових собак за допомогою методів корекції	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
15	Тема 15. Застосування сучасних підходів до моделювання поведінки собак	2
Всього годин		30

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз нормативно-правових актів у сфері порівняльної кінології та їхній вплив на діяльність кінологічних служб — 2 год	2
2	Порівняльний аналіз стандартів та рекомендацій у порівняльній кінології — 2 год	2
3	Дослідження структури та функцій державних кінологічних служб на основі нормативних документів — 2 год	2
4	Аналіз структури та функцій приватних кінологічних організацій відповідно до законодавства — 2 год	2
5	Практичне дослідження правового статусу та обов'язків кінологічних підрозділів на основі нормативних актів — 2 год	2
6	Дослідження поведінкових характеристик собак за допомогою спостережень та психологічних тестів	2
7	Аналіз механізмів формування робочих якостей у собак на основі практичних спостережень та тренувальних вправ	2
8	Випробування методів оцінки темпераменту та слухняності собак у контрольованих умовах	2
9	Практичне застосування психологічних тестів та спостережень для визначення робочих якостей собак	2
10	Дослідження процесів адаптації собак до умов службової експлуатації через спостереження та тренувальні вправи	2
11	Дослідження реакцій собак на різні подразники та аналіз їх поведінкових моделей	2
12	Вивчення механізмів формування навичок у службових собак на прикладі практичних тренінгів	2
13	Практичне застосування методів дресирування та корекції поведінки службових собак у різних умовах	2
14	Моделювання поведінкових реакцій собак за допомогою сучасних підходів та аналіз ефективності застосованих методів	2
15	Аналіз впливу змін навколишнього середовища на поведінку службових собак у процесі тренінгу та експлуатації	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Всього годин		30

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз нормативно-правових актів, що регламентують діяльність державних та приватних кінологічних служб	4
2	Порівняльна характеристика структур та функцій кінологічних підрозділів у різних країнах	4
3	Розробка схеми організаційної структури міжнародної кінологічної організації	4
4	Оцінка правового статусу та обов'язків кінологічних організацій відповідно до національного законодавства	4
5	Аналіз міжнародних стандартів і рекомендацій у сфері порівняльної кінології та їх вплив на національні системи управління кінологічною діяльністю	4
6	Написати реферат про механізми формування робочих якостей у службових собак та їх роль у службовій діяльності.	4
7	Провести порівняльний аналіз методів оцінки темпераменту, слухняності та навченості собак за допомогою психологічних тестів та спостережень.	4
8	Розробити модель адаптації службових собак до умов експлуатації, включаючи етапи тренування та адаптаційні процеси.	4
9	Зробити аналіз впливу різних факторів на поведінкові особливості собак у службовому використанні та обґрунтувати їх значущість.	4
10	Розв'язати практичну задачу щодо підбору та тренування собаки для конкретної службової ролі на основі її поведінкових характеристик.	4
11	Аналіз моделей поведінкових реакцій службових собак у різних умовах експлуатації	4
12	Розробка схеми тренінгу службових собак для формування навичок у стресових ситуаціях	4
13	Порівняльний аналіз методів дресирування службових собак та їх вплив на поведінкові реакції	4
14	Розрахунок параметрів моделювання поведінкових реакцій собак на різні подразники	4
15	Розробка алгоритму корекції поведінки службових собак із застосуванням сучасних методів моделювання	4
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Захист лабораторних робіт
- Співбесіда
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Лабораторна робота
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Семінар
- Змішане навчання
- Гейміфіковане навчання
- Практичне заняття

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Загальні законодавчі та організаційні засади порівняльної кінології		
Лабораторна робота. Аналіз нормативно-правових актів у сфері порівняльної кінології та їхній вплив на діяльність кінологічних служб	ПРН 11, ПРН 12. Знати нормативно-правові акти, що регламентують діяльність кінологічних служб, та їхній вплив на організацію та функціонування кінологічних структур. Вміти аналізувати нормативно-правові документи, стандарти та рекомендації, а також розробляти схеми організаційних структур міжнародних і національних кінологічних організацій. Освоїти методи оцінки правового статусу та обов'язків кінологічних організацій, а також вплив міжнародних стандартів на національні системи управління кінологічною діяльністю.	15
Лабораторна робота. Порівняльний аналіз стандартів та рекомендацій у порівняльній кінології		15
Лабораторна робота. Дослідження структури та функцій державних кінологічних служб на основі нормативних документів		15
Лабораторна робота. Аналіз структури та функцій приватних кінологічних організацій відповідно до законодавства		15
Лабораторна робота. Практичне дослідження правового статусу та обов'язків кінологічних підрозділів на основі нормативних актів		15
Самостійна робота. Аналіз нормативно-правових актів, що регламентують діяльність державних та приватних кінологічних служб		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Порівняльна характеристика структур та функцій кінологічних підрозділів у різних країнах		5
Самостійна робота. Розробка схеми організаційної структури міжнародної кінологічної організації		5
Самостійна робота. Оцінка правового статусу та обов'язків кінологічних організацій відповідно до національного законодавства		5
Самостійна робота. Аналіз міжнародних стандартів і рекомендацій у сфері порівняльної кінології та їх вплив на національні системи управління кінологічною діяльністю		5
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Поведінкові особливості та адаптація собак до службового використання		
Лабораторна робота. Дослідження поведінкових характеристик собак за допомогою спостережень та психологічних тестів	ПРН 11, ПРН 12. Знати поведінкові характеристики службових собак, механізми формування їх робочих якостей, методи оцінки темпераменту та слухняності, а також процеси адаптації до умов службової експлуатації. Вміти аналізувати поведінкові особливості, розробляти моделі адаптації, застосовувати психологічні методи тестування та тренування для підвищення ефективності службових собак.	15
Лабораторна робота. Аналіз механізмів формування робочих якостей у собак на основі практичних спостережень та тренувальних вправ		15

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Випробування методів оцінки темпераменту та слухняності собак у контрольованих умовах		15
Лабораторна робота. Практичне застосування психологічних тестів та спостережень для визначення робочих якостей собак		15
Лабораторна робота. Дослідження процесів адаптації собак до умов службової експлуатації через спостереження та тренувальні вправи		15
Самостійна робота. Написати реферат про механізми формування робочих якостей у службових собак та їх роль у службовій діяльності.		5
Самостійна робота. Провести порівняльний аналіз методів оцінки темпераменту, слухняності та навченості собак за допомогою психологічних тестів та спостережень.		5
Самостійна робота. Розробити модель адаптації службових собак до умов експлуатації, включаючи етапи тренування та адаптаційні процеси.		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Зробити аналіз впливу різних факторів на поведінкові особливості собак у службовому використанні та обґрунтувати їх значущість.		5
Самостійна робота. Розв'язати практичну задачу щодо підбору та тренування собаки для конкретної службової ролі на основі її поведінкових характеристик.		5
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Моделювання поведінкових реакцій та навичок службових собак у різних умовах експлуатації		
Лабораторна робота. Дослідження реакцій собак на різні подразники та аналіз їх поведінкових моделей	ПРН 11, ПРН 12. Освоїти методи дослідження реакцій службових собак, формування навичок, застосування дресирувальних і корекційних методів, моделювання поведінкових реакцій у різних умовах. Вміти аналізувати вплив навколишнього середовища, розробляти тренінгові схеми та алгоритми корекції поведінки на основі сучасних підходів.	15
Лабораторна робота. Вивчення механізмів формування навичок у службових собак на прикладі практичних тренінгів		15
Лабораторна робота. Практичне застосування методів дресирування та корекції поведінки службових собак у різних умовах		15
Лабораторна робота. Моделювання поведінкових реакцій собак за допомогою сучасних підходів та аналіз ефективності застосованих методів		15

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Аналіз впливу змін навколишнього середовища на поведінку службових собак у процесі тренінгу та експлуатації		15
Самостійна робота. Аналіз моделей поведінкових реакцій службових собак у різних умовах експлуатації		5
Самостійна робота. Розробка схеми тренінгу службових собак для формування навичок у стресових ситуаціях		5
Самостійна робота. Порівняльний аналіз методів дресирування службових собак та їх вплив на поведінкові реакції		5
Самостійна робота. Розрахунок параметрів моделювання поведінкових реакцій собак на різні подразники		5
Самостійна робота. Розробка алгоритму корекції поведінки службових собак із застосуванням сучасних методів моделювання		5
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2834>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Поліщук Ф. Й., Трофименко О. Л. Кінологія: Підручник для вищих навчальних закладів. — К.: Перун.
2. Чмелюк В. В., Грищук В. Л., Антоненко С. А. Основи кінології: навчальний посібник. — Ірпінь: Університет ДФС України
3. Бурлака В. А., Павлюк Н. В. та ін. Кінологія: утримання, годівля, дресура собак: Навчальний посібник. — Житомир
- 4.
5. Фабри К. Э. Основы зоопсихологии. (Фундаментальний підручник з розвитку психіки тварин в онтогенезі та філогенезі.
6. Стандарти порід FCI (Міжнародної кінологічної федерації).